

Kadavra Vericili Böbrek Transplantasyonlarındaki Çabalarımız

OUR EFFORTS IN CADAVERIC RENAL TRANSPLANTATION

Dr.Alp GÜRKAN, Dr.Serdar KAÇAR, Dr.Can VARILSÜHA,
Dr.Cezmi KARACA, Dr.Muharrem KARAOĞLAN, Kemal BAŞAK

SSK Tepecik Eğitim Hastanesi, Organ Nakli Servisi, İZMİR

ÖZET

Amaç: Kadavra organ havuzunu genişletmek için kullanılan marjinal donörlerden yapılan transplantasyonların standart donörlerden yapılanlar kadar yararlı olup olmadığını incelemek.

Durum Değerlendirmesi: Böbrek transplantasyonu günümüzde son dönem böbrek hastaları için tercih edilen bir tedavi yoludur. Ancak, organ bulmadaki zorluklar bu işle uğraşan hekimleri marjinal donörlerden yararlanma yoluna yöneltmiştir.

Yöntem: Servisimizde Şubat 1995 ila Mayıs 2001 tarihleri arasında 38'i (%27.7) kadavra vericili 137 böbrek nakli gerçekleştirildi. 13'ünde marjinal, 25'inde standart donörler kullanıldı. 4'ü (%10.5) primer olarak fonksiyon görmedi. Geri kalan 34 kadavra vericili renal transplantasyon ortalama 52 ay izlendiler.

Çıkarımlar: Kalp atımı olmayan donörlerden alınan 5 böbreğin sıcak iskemi süresi 30-45 dakika arasında olup, diğerlerinin 5 dakikanın altında idi. Soğuk iskemi süresi ortalaması 21.5 saat idi. Marjinal grupta %30 (3 hasta), standart grupta ise % 12(3 hasta) oranında gecikmiş böbrek fonksiyonu görüldü. Marjinal grupta 4 (%31), standart grupta 12 (%48) hastada 19 komplikasyon görüldü. Hastaların 5'inde (%13.2) vasküler, 1'inde (%2.6) üriner komplikasyonları gelişti. 4 hastada (%10.5) lenfösel, 2 hastada malignite görüldü. Takip edilen 34 hastanın, 7'sinde (%20.5) böbrek kaybı gelişti. Marjinal grup ele alındığında 1 ve 5 yıllık böbrek sağkalımı %83, standart grupta ise %91 ve 61 olarak hesaplandı. 7 (%20.5) hasta kaybedildi. Marjinal grupta 1 ve 5 yıllık yaşam süreleri %83, standart grupta ise %91 ve 77 olarak hesaplanmıştır.

Sonuçlar: İyi seçilmiş marjinal donörlerin ülkemizdeki ve dünyadaki organ yetersizliğine güzel bir alternatif olabileceğini düşünüyoruz.

Anahtar kelimeler: Böbrek, donör, marjinal, sağkalım

SUMMARY

Renal transplantation is one of the most preferable modalities of treatment for end stage renal disease. Shortage of the organs has forced physicians to use marginal donors. We have performed 137 renal transplantations which 38 (27.7%) of them were cadaveric, between Feb. 1995 and May 2001. In these procedures, 13 donors were marginal, while 25 were standard. 4 (10.5%) of them were primary nonfunctioning. The remaining 34 cadaveric transplantations were followed-up for mean 52 months. The warm ischemia time of all 5 non-heart beating kidneys was between 30 and 45 minutes, while of the remaining kidneys was below 5 minutes. The mean of the warm ischemia time was 21.5 hours. Delayed graft function was seen in 30 and 12% of the marginal and standard groups, respectively. 19 complications were seen with 31 % rate in the marginal and 48% in the standard groups. The complications were encountered as vascular (n:5), urinary (n:1), lymphocel (n:1) and malignancy (n:2). In 7 (20.5%) of the patients, graft lost was detected. 1 and 5-year graft survival were 83, 83 and 91, 61% in the marginal and standard groups; respectively. 7 (20.5%) patients died. 1 and 5-year patient survival were 83, 83 and 91, 77% in the marginal and standard groups, respectively. We concluded that marginal donors are good alternatives to enlarge "organ pool" with properly selected cases.

Keywords: Kidney, donor, marginal, and survival

Böbrek transplantasyonu günümüzde birçok son dönem böbrek hastasının tercih ettiği tedavi yoludur. 1960 lı yıllarda "beyin ölüm kriterlerinin" kabulü, canlı vericilerde çıkması olası bazı sorunlar ve immüno-supressif tedavideki gelişmeler sonrası kadavra vericili böbrek nakilleri ön plana geçmiştir. Kadavra vericili transplantasyon Avrupa'da %88 oranında gerçekleşirken, ABD'de %65, Latin Amerika'da %50, Asya ülkelerinde ise %10 oranında olmaktadır (1,2,3). Ancak, organ bulmadaki zorluklar bu işle uğraşan merkezlerin problemi haline gelmiş ve hekimleri kalp atımı olmayan kadvralar, uzun iskemi süreli böbrekler, yaşlılar veya anensefal bebekler gibi standart dışı marjinal donörler aramaya itmiştir.

SSK Tepecik Eğitim Hastanesi Organ Nakil Merkezi'nde Şubat 1995 ile Mayıs 2001 tarihleri arasında gerçekleştirilen 38 kadavra vericili renal transplantasyon olgusu retrograd olarak incelendi. Marjinal donörlerle standart donörlerden yapılan böbrek transplantasyonları böbrek ve hasta sağ kalımları açısından karşılaştırıldılar.

GEREÇ ve YÖNTEM

SSK Tepecik Eğitim Hastanesi Organ Nakil Servisinde Şubat 1995 ila Mayıs 2001 tarihleri arasında 137 böbrek nakli gerçekleştirilmiştir. Bunların 38'i (%27.7) kadavra vericili renal transplantasyonlardır. Bunların tümü hastaların ilk transplantasyonları idi. İmmüno-supressif tedavi protokolü olarak hastalara profilaktik dozda tavşan kökenli poliklonal antikor preparatı ile indüksiyona ilave olarak metilprednisolone ve azathioprin içeren protokol ile başlanıp, böbrek fonksiyonları düzeliş, serum kreatinin düzeyi 2.5 mg/dl altına indiğinde poliklonal antikor preparatı kesilerek protokole kalsinörin inhibitörü eklendi. Poliklonal antikor preparatının dozu kanda "flow cytometry" yöntemi ile lenfosit CD3 tayini yapılarak saptandı. 9 yaşından küçük, 60 yaşından büyük, kalp atımı olmayan ve soğuk iskemi süresi 48 saatten uzun olan donörler marjinal olarak değerlendirildi. Ayrıca böbrekleri hiç çalışmayan primer fonksiyon görmeyen, 1 haftadan uzun süre diyaliz gereksinimi duyan hastalar ise gecikmiş böbrek fonksiyonu olarak kabul edildiler.

38 transplantasyondan 13'ü marjinal olarak değerlendirildi. Bunlardan 5'i kalp atımı olmayan 3 donörden, 5'i yaşları 5 ila 9 olan çocuklardan, birer böbrek de 38 haftalık anensefal bebekten, uzun soğuk iskemisi olan ve yaşlı donörlerden alındı. Kalp atımı olmayan 3 donörden alınan 5

böbrek ünitemizde kullanıldı. Kalp atımı olmayan donörlerden ikisi Maastrich sınıflaması grup 1, diğeri ise grup 4 dır. Her üçü de kontrolsüz kalp atımı olmayan donörler olarak nitelendirilmektedir.

38 transplantasyondan 4 (%10.5) tanesi primer fonksiyon görmeyen idi. Bu böbreklerin 3'ü marjinal (%23), diğeri ise standart donör (%4) kaynaklı idi (p = 0.11). Geri kalan 34 kadavra vericili renal transplantasyon ortalama 52 (en az 11-en çok 85) ay izlendiler.

Marjinal donörlerden anensefal bebekten, 5 yaşındaki çocuktan ve kalp atımı olmayan donörden alınan böbrekler hiç çalışmadığı için çalışma dışına çıkartıldı. Geri kalan 10 marjinal donör kaynaklı transplantasyon hastaları çalışmaya alındı. Standart donörlerden alınan bir böbrek de hiç çalışmadığı için bu gruptan da 24 transplantasyon hastaları çalışmaya alındı.

34 hastanın 10'u marjinal, 24'ü ise standart donör kaynaklı idi. Bu hastalarda gelişen komplikasyonlar ile böbrek ve hasta sağ kalımları sunuldu. Marjinal ve standart donör kaynaklı transplantasyonlar böbrek ve hasta sağ kalımları açısından karşılaştırıldılar.

Grupların sayısal değerleri için Fisher'in kesin ki kare testi, sağ kalım analizleri için Kaplan-Meier, her iki grubun sağ kalım değerlerinin karşılaştırılması için ise log rank yöntemleri kullanıldı.

SONUÇLAR

Vericiler: 34 böbrek alınımı ünitemizde gerçekleştirilmiştir. Çıkarılan 34 böbrekten yapılan biyopsiler sonucu kalp atımı olmayan donör kaynaklı bir böbrekte yaygın nekroz, diğeri bir böbrekte ise %20'nin üzerinde glomerüloskleroz saptanması üzerine 2 böbrek kullanılmadı. Anensefal bebekten ve 6 yaşındaki bir çocuktan alınan böbreklerde an blok olarak birer alıcıya takıldılar. Ülkemizde etkin olan koordinasyon kurulları kuralları gereğince ünitemizde çıkarılan 7 böbrek yine ülkemizdeki diğeri organ nakli merkezlerine yollanırken, değişik merkezlerden ünitemize de 15 böbrek nakledilmek üzere geldi.

Ünitemizde kullanılan böbreklerin donör yaşları anensefal bebek çıkarıldığında en küçüğü 5, en yaşlısı da 61 idi.

Alıcılar: 38 alıcının yaş ortalaması 33.5 (en genç 11, en yaşlı 52) idi. 4 böbrekteki çift arter, çifte namlusu tarzında birleştirilerek, anblok takılan 2 böbrek ve çoğul arterli 5 böbrek de aort yaması kullanılarak anastomoz yapıldı. 1 böbrekteki çift